

152

Colecția **POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE**

M. SOLOMON

**ATENTAT
ÎN INFRAROȘU**

EDITATA
DE REVISTA
**ȘTIINȚA
TEHNICĂ**

M. SOLOMON

ATENTAT ÎN INFRAROȘU

Coperta-desen: D. IONESCU

Colecția „Povestiri științifico-fantastice”
Anul VII – Nr. 152

Cititorii au cuvîntul

Ceea ce ne-a plăcut mai mult la povestirile apărute în Colecție este variația locurilor unde se petrece acțiunea, care te poartă de la aștrii cerești situații la distanțe de sute de parseci de Pământ pînă la deșerturile sau pădurile din inima Africii. În povestiri se împletesc cu măiestrie noțiunile științifice cu acțiunea vie... Ca și alți cititori, dorim și noi ca această colecție să apară săptămînal.

VASILOVICI DOREL-LIVIU

elev clasa a XI-a

VASILOVICI OVIDIU-NECULAI

elev clasa a X-a

Rădăuți

Sînt elev în clasa a XI-a A a Școlii medii nr. 11 Cluj, cu limbă de predare maghiară... Sînt maghiar, și pînă la nr. 80 al Colecției am citit broșurile în limba maghiară, iar acum le citesc cu același interes în limba romînă.

Trebuie însă să vă scriu că broșurile apar neregulat, întîrziind citeodată și 10 zile. Eu și ceilalți colegi din școală dorim să apară Colecția săptămînal. Cu deosebit interes așteptăm noi lucrări ale marelui scriitor de anticipație I. Efremov.

LAGER OTTO

elev

Acestui cititor al nostru și altora care și-au exprimat dorința să mai publicăm o lucrare de I. Efremov le făgăduim că încă în anul acesta va apărea în Colecție frumoasa lui povestire intitulată „IURTA CIORII”.

Posed în biblioteca mea toate numerele de la apariția Colecției și pot să vă spun că citind și recitind aceste povestiri capăt un imbold nou în viața de toate zilele. Trăiesc alături de eroii pozitivi și aș vrea să fiu ca ei, să zdrobesc dușmanul de clasă, să înving forțele naturii și să ajung la acel viitor fericit descris atît de frumos în povestirile Colecției. De aceea caut să le recomand prietenilor și cunoșcuților mei. Păreră mea e că aceste povestiri nu trebuie să lipsească din biblioteca tinerilor dornici să cunoască tainele naturii, ale științelor și să învingă forțele care se opun progresului.

CASAPU MIHAI

elev Școala tehnică „Electroputere”

Craiova

ATENTAT ÎN INFRAROȘU

CAPITOLUL I

„LILLY» LA PUTEREA MINUS UNU*

Prin geamurile de cuarț ale camerei pătrundeau razele soarelui abia răsărit. Pe un suport sedefiu, în apropierea patului, se găsea un radio cu indicator de timp. Era un aparat care dădea secunda și măsura timpul numai în intervalele dintre emisii.

Tic-tacul delicat al mecanismului era singurul zgomot din cameră.

Laura Oprișan mai dormea. Obrazul smead al fetei, cu sprâncene negre frumos arcuite, odihnea pe perna albastră, spongioasă, de siliconin*. Ușoare tresăriri ale mușchilor sub pielea fină a feței trădau trăirea unui vis.

...Pe țărmul unei mări. Valurile albastre vin și se retrag în ritmul regulat al unei respirații uriașe. Nisipul marin soarbe mîngîierea lichidă.

Trei copii înalță un castel de nisip, care crește prodigios ca în basm. Laura întinde mîna spre construcția feerică de lumină și aur. O voce aspră rostește: „Soluție nematematică“... Și castelul de nisip se destramă.

Vocea lui Victor...

Laura se trezi ca sub privirea a doi ochi. Privirea lui Victor...

* Nume imaginar atribuit unui material ușor (masă plastică silico-organică) preparat din nisip, apă și cărbune (n.a.).

În primele clipe de trezie, o învălură amintirile întâmplărilor din ajun. De fapt, ele îi populaseră și visul.

Victor, Franz, „Tigrul“ și Toma...

Chipul lui Toma îi apărură limpede și apropiat. Încearcă să rețină imaginea fugară. Se răsuci în pat. Atunci dădu cu ochii de ceasul-radio.

Era ora 6. Cît pe ce să piardă emisiunea zilnică de pedagogie experimentală, care începea la 6 și 10 minute. Declanșă repede selectorul de unde, un dispozitiv care, o dată pornit, se oprea automat, din unitate în unitate, din 5 unități în 5 unități sau din 10 în 10 pe postul de emisie respectiv. După un minut de emisie de probă, în care timp ascultătorul putea reține postul, dacă-i era pe plac, selectorul trecea mai departe. Laura comandă mișcarea din 10 în 10 metri lungime de undă — pasul maxim —, deoarece postul căutat era abia la 90.

Apoi sări din pat, luînd obișnuita poziție pentru gimnastica de înviorare. Era la prima flexiune, cînd o voce aspră, care se auzea ca din cameră, și o bizară asociere a unui nume feminin cu o expresie matematică o făcu să se întoarcă spre aparat:

— „Lilly“ la puterea minus unu... „Lilly“ la puterea minus unu... „Lilly“ la puterea minus unu...

O clipă crezu că acest apel rostit în limba engleză este chemarea unui post de amatori. Dar strigătul care urmă o făcu să oprească, aproape speriată, selectorul.

— Pericol, Mister Almer, pericol!

Era un alt glas.

— Ce-i, Ratek, ce s-a întîmplat? se auzi prompt, încît Laura înțelese că cei doi oameni se aflau în aceeași încăpere.

— Mister Hope, e nevoie urgent de Mister Almer. Depășim traiectoria a treia.

— Almer este în biroul II! Se auzi o ușă trîntită.

Apoi același glas scrișni printre dinți:

— Ah, idiotul! Era parcă furios că uitase emisia deschisă. Urmă un clichet scurt și postul tăcu.

Era pe 10,00 m lungime de undă. Laura nu prinsese niciodată vreun post aici. Rămase în așteptare. Abia după 3 minute putu să audă din nou:

— „Lilly“ la puterea minus unu... „Lilly“ la puterea minus unu...

Urmă un răspuns.

— C unu pe N... C unu pe N...

— „Lilly“ la puterea minus unu...

Urmară șiruri de cifre silabisite, cu pauze între ele.

O senzație de neliniște puse stăpânire pe Laura. Ea apăsa pe selector. Ascultă absentă cele câteva frânturi de emisie pe undele 40... 50... 80 m. Selectorul trecu și peste emisia de pedagogie experimentală. Ea nu-l întoarse. Nu mai putea urmări nimic. O obseda ciudata emisie de pe 10,00 m. O voce aspră, rea. Numele Almer... Ratek... pericol... traiectoria a treia. Și aceste cifre, care erau, desigur, un cod...

CAPITOLUL II

EXPLORATORII CELULEI

În seara din ajun, Laura avusese oaspeți.

Prietenia ei cu Toma Alexandrescu, cu „Titanul“ și Franz Werner se născuse în timpul colaborării lor la aplicarea metodei biofizice de tratare și reeducare a înapoiților mintali.

„Titanul“ era matematicianul Victor Grozea. A avea 28 de ani. Scurt și îndesat, cu un cap prea mare pentru statura lui, cu o voce puternică și gravă, în contrast cu trupul său scund.

Franz Werner era medic, iar Toma Alexandrescu biofizician; amândoi colegi ai lui Victor Grozea. Lucrau toți trei sub conducerea „Tigrului“. „Tigrul“ era porecla profesorului Constantin Mureșan, director al Institutului de fizică biologică.

Era o seară de început de mai a anului 19...

Primii sosiți fuseseră Victor și Franz.

De pe lac, ajungeau pe terasă zvonurile jocurilor nautice. Lumini multicolore se aprindeau, se stingeau, se fugăreau pe suprafața apei.

În așteptarea lui Toma și a profesorului, Laura, Franz și Victor stăteau pe o banchetă cu spetează, în fața unei mese ușoare, pe terasa imensă a clădirii lucrătorilor din Institutul de pedagogie experimentală.

Laura asculta amuzată disputa dintre Victor și Franz.

— Așa, pigmeule, spunea „Titanul“, ține minte: o soluție nematematică nu este o soluție științifică.

— Dă-mi atunci ecuația diferențială a iubirii!

O clipă, Grozea rămase descumpănit. Nu atît din pricina neașteptatei replici a lui Franz, cît datorită undei de duioșie din glasul prietenului său.

În sînga Laurei, privindu-i profilul, sprijinit cu cotul de spetează, Franz părea că așteaptă un răspuns al ei.

Grozea izbucni provocator:

— Dragostea nu face parte din mulțimea obiectelor de care ne ocupăm, pigmeule. Dragostea nu-i o problemă... E un reziduu al relațiilor din epoca matriarhatului.

— Și cu care credeam, împreună cu Ghiță Popîndău, că „iubirea este un lucru foarte mare...“

— Maschezi prost, pigmeule. Parametrul banal al primăverii a perturbat funcția ta psihologică.

Muzica îi învăluia. Cîteva perechi dansau pe terasă. Laura întoarse capul spre Franz. El se ridică și schiță un gest ceremonios de invitație.

Din locul său de pe banchetă, Grozea îi privea. Franz era suplu, înalt; mișcările lui erau elegante... Zimbetele lor atît de apropiate stîrneau o undă de melancolie în ochii lui Victor.

Pe neașteptate, Laura se desprinsese din brațele lui Franz. „Titanul“ înregistră cu un fel de bucurie gestul ei. Ea alergă spre estradă și cu mîna făcu semne largi de chemare.

Victor nu-i vedea pe cei care veneau, dar știa că trebuie să fie Toma și profesorul. Într-adevăr, cei doi bărbați urcară scara terasei. „Tigrul“, cu statura lui impozantă, cu capul masiv sub coama albă, aplecat puțin spre dreapta, pășea alături de Toma Alexandrescu. Laura îi prinse pe amîndoi de braț și-i conduse la masă.

Singurul care lipsea dintre obișnuiții invitați ai Laurei era ciberneticianul Florea Neacșu, care nu mai părăsea clădirea unde urma să se efectueze experiența nr. 27.

De data aceasta, la masa de pe terasa din Snagov, discuția se legă în jurul experienței nr. 27.

Pentru mulți ascultători, această discuție putea să pară inaccesibilă. Expresiile matematice, termenii biologici și chimici prescurtați transformau convorbirea într-un fel de cod cifrat.

Prezența Laurei Opreșan într-un grup de ciberneticieni și biofizicieni preocupați de probleme experimentale complexe putea să fie o întâmplare.

În realitate nu era nimic întâmplător aici.

Profesiunea de pedagog a Laurei nu spune prea multe despre pregătirea, aplicațiile și orientarea ei.

Nu era o simplă absentă a facultății de pedagogie. La București urmăse într-adevăr cursurile acestei facultăți, dar concomitent cu studiile de specialitate frecventase cu pasiune cercuri de literatură și filozofie.

La 22 de ani avea o diplomă de merit. Ea ceru să plece la Leningrad, unde urma să studieze biologia moleculară*, lucrând în același timp într-un institut de pedagogie aplicată.

Ideea de a studia biologia moleculară se născuse la unul dintre cursurile facultative de filozofie. Lectorul prezentase un film științific tratând interdependența fenomenelor în celulele vii. Atunci i se revelase posibilitatea oglinzirii celor mai complexe fenomene în imagini artistice. Atunci înțelesese că pentru a modela sufletul copiilor trebuie să înțeleagă ce se petrece în nervii lor și, mai adânc, în celulele țesuturilor lor, în nucleele celulelor.

Filmul se intitula „Exploratorii celulei“ și prezenta o serie de experiențe de biochimie celulară și tisulară**. „Eroul“ principal al acestui film era o moleculă de ADN***. Din școala medie știa că moleculele de ADN sînt alcătuite

* Disciplină care se ocupă de studiul sintezelor moleculare în organisme vii (n.a.).

** A țesuturilor.

*** Acid dezoxiribonucleic: substanță din nucleele celulelor, cu molecule foarte mari, alcătuite dintr-o grupă zaharică (dezoxiriboza), un radical acid (fosforic) și o serie de baze organice cu azot. Acizii nucleici în care locul dezoxiribozei îl ia riboza se numesc ARN — acizii ribonucleici. (n.a.).

din atomi de carbon, hidrogen, fosfor și azot și că au un rol important în dirijarea sintezelor în celule.

Filmul de la cursul de filozofie îi dădu, pentru prima oară, o imagine aproximativă, dar concretă a interacțiunii dintre mediul biologic și moleculele de acizi nucleici, dintre acești acizi și sintezele de substanțe proteice, dintre structura protoplasmei și fiziologia organismelor, dintre fiziologie și psihologie.

După o prezentare a istoriei biologiei moleculare, pelicula înfățișa o lume de molecule gigante care se mișcau purtate de fluxul sanguin și apa țesuturilor vii. Obiectivul aparatului descoperea rînd pe rînd cîte o moleculă figurată, cu atomii ei, cu legăturile diferite dintre atomi. Și între toate aceste molecule în mișcare una de ADN. Molecula de acid nucleic creștea pe tot ecranul, se modifica sub privirile spectatorilor prin schimbarea orînduirii grupelor de atomi.

Zeci de forme, sute de forme luate de aceleași grupe de atomi, prin schimbarea relativă a poziției lor.

Apoi un fel de cadrul uriaș. O moleculă de ADN se desfășura în două, se reconstitua. Cioceea celelalte molecule. Un dans în care toate moleculele aveau rolul lor, dar cea de ADN impunea o anumită mișcare, un anumit sens combinărilor, ruperilor și refacerilor pe scena imensă a nucleului celular.

Un alt tip de moleculă ADN. Un nou dans asemănător cu cel dintîi și totuși deosebit printr-un amănunt.

Moleculele păreau că au o personalitate, pe care le-o dădea așezarea spațială a grupelor de atomi. Și fiecare tip de moleculă de acid nucleic influența în felul ei sintezele în celule...

Filmul acela a fost elementul determinant al orientării Laurei Oprișan spre biologia moleculară.

După trei ani de studii la Leningrad, pedagoga Oprișan deveni biochimistă.

Sensibilitatea artisticului, subtilitatea gîndirii materialist-dialectice și ideile clare despre obiectul și metodele pedagogiei se îmbinau în pregătirea Laurei.

Așa se explică prezența ei în grupul de ciberneticieni și biofizicieni.

Lucrarea cercetătorilor romîni de sub conducerea profesorului Mureșan era, de fapt, o verigă în istoria biologiei moleculare.

Ei injectau în corpul animalelor — alimentate în mod special — substanțe chimic active și acționau simultan asupra organismelor animale cu radiații gama și corpusculare. Substanțele injectate nu erau molecule gata formate, ci fracțiuni de moleculă, care se integrau chiar în celule, sub influența activantă a radiațiilor. Se dirija astfel sinteza unor acizi nucleici în celulele vii.

Pentru a evita efectele dăunătoare ale radiațiilor asupra organismelor supuse experienței, se folosea o metodă de protecție biochimică. Înaintea fiecărei doze de radiații se injectau, de la distanță, substanțe protectoare (și ele sub formă de fracțiuni moleculare).

Lucrând astfel, cercetătorii urmăreau să creeze în organismele animale substanțe radioprotectoare, care se puteau apoi autoreproduce în celule.

De la animale urmau să treacă la oameni loviți de maladii aparent ireversibile.

Rolul pedagogului intervenea mai ales în această ultimă fază. Dar, tocmai pentru a fi temeinic pregătită în vederea acestui stadiu final, Laura Oprișan se interesa îndeaproape de mersul experiențelor, de tot ce era în legătură cu experiența în pregătire.

*

La una dintre întrebările profesorului, Toma scoase pe masă un carnețel de note și, cu ochii pe cifrele notate, răspunse:

— Au fost supuse experiențelor individuale programate... 324 de animale. În ... 82% din cazuri s-a confirmat creșterea proporției de ADN-epsilon și s-au putut urmări modificările survenite în sinteza proteinelor.

— Efecte letale? *

— Au murit două maimuțe.

Adresându-se de astă dată lui Franz Werner, profesorul întreabă:

— Ce ne-ai putea spune, doctore, despre cauzele efectului letal?

— Jertife ale științei, maestre ... adică ale ignoranței noastre.

* Mortale (n.a.).

„Tigrului“ îi fu greu să-și rețină o umbră de zîmbet.

— Explică-te, Franz Werner!

— Maimuțele făceau parte din lotul de zece animale-martor, în care nu se injectau substanțe radioprotectoare. Ieșiseră din convalescență — după o gripă virotică — abia cu trei zile înaintea experienței. Intensitatea luminescenței medalionului * indica o doză mult sub limita suportabilă. Și totuși animalele au murit. Examinarea lor după moarte a arătat profunde modificări ale apei din țesuturi. Am tras concluzia că gripa virotică reduce mult și pentru vreme îndelungată pragul de rezistență naturală a organismelor la radiații.

— Hm... grozavă concluzie. Mi se pare că descoperi și tu lucruri de mult descoperite. Oricum, să-mi prezinți mîine fișele de observație. Și tu, Grozea, cum stai cu calculul tabloului probabil al structurii albuminelor din celulele organismelor sensibile la radiații?

— Pentru rezolvarea problemei, răspunse matematicianul, am făcut abstracție de toți factorii auxiliari, păstrînd ca element determinant molecula de ADN-epsilon și calculînd mulțimea de combinații ce se pot realiza cu cei 40 de aminoacizi cunoscuți. Apoi...

— Nu, nu așa, mormăi profesorul. Simplifici în mod nepermis. Nu ne putem opri la un singur element determinant. Dialectica transformărilor biologice nu poate fi prinsă în asemenea tipare clasice.

— „Titanule“, o soluție pur matematică nu este o soluție științifică, strecură Franz.

Grozea își mușcă buzele.

Observația ironică a lui Franz îi aminti Laurei de obligațiile ei de gazdă.

— Dați-mi voie, dragii mei, să îngrijesc puțin de metabolismul vostru...

După ciocnirea păhărelelor, după cîteva glume ale lui Franz, experiența nr. 27 reveni în discuție.

* Pentru a sesiza intrarea în zonă radioactivă, se folosește un mic dispozitiv în formă de nasture sau de medalion care cuprinde o sare (sulfură de zinc sau iodură de sodiu activate cu taliiu) luminescentă în mediu radioactiv. Intensitatea luminescenței poate fi folosită pentru măsurarea fluxului radioactiv (n.a.).

CAPITOLUL III

EXPERIENȚA Nr. 27

Experiența din 24 mai 19... era condusă de ciberneticianul Florea Neacșu. Din camera de comandă, acesta putea observa pe fiecare operator în parte.

Totul părea să fie în regulă. Sursele de radiații răspundeau perfect la comenzi. Aparatele de măsurat înseriau cuminiți, pe benzile albe, variațiile valorilor. Protecția antiactinică era asigurată.

Totul părea să fie în regulă. Și totuși ... Neacșu ezita să lanseze semnalul de pornire.

N-ar fi putut preciza elementele care-i creau senzația unei neliniști. Poate ușoara abatere de la normal a fondului cosmic înregistrat în buletinul meteorologic. Poate tresărirea bruscă a câtorva animale sau un gest nervos de-al lui Toma în cabina lui.

Neacșu ezita ... Toți cercetătorii erau cu ochii pe cronometre. Întârzierea lansării semnalului ar fi încurcat totul. Florea anunță la dispozitivul-dispecer:

— Atenție, atenție. Nu manevrați decât în momentul lansării semnalului optic.

Florea privea platoul de experiențe. Totul aștepta, într-o stranie încremenire, semnalul.

Animalele, în stare de somnolență, zăceau nemișcate în boxele lor, care umpleau aria centrală a câmpului de observație.

Clădirea unde se găseau cercetătorii și aparatele de comandă și control era un edificiu cu trei etaje și o cupolă emisferică ce ocupa un arc de 30° în partea de nord a câmpului de experiență. Pereții și plafoanele încăperilor erau transparente, astfel încît, privind din camera de comandă centrală, montată pe un platou rotitor, Neacșu își putea vedea toți colegii stînd în fața pupitrelor, unii deasupra celorlalți, ca suspendați în aer.

Pregătirile acestei experiențe duraseră șase luni. La lucrări colaborau biologi, medici, fizicieni și echipe de ciberneticieni ai Institutului de fizică biologică.

Toate încercările de pînă atunci erau pozitive. Experiențele pe grupe mici de animale dăduseră rezultate excelente.

Acum însă nu mai era vorba despre cercetări efectuate doar în laborator. De față erau reprezentanții presei, care așteptau un rezultat definitiv. Orice greșală ar fi putut duce la un eșec.

Lumea toată privea la el.

Ironiile lui Franz ... privirea gravă a lui Toma ... mor-măielile „Tigrului“ ... Imaginile se fugăreau cu repeziciune înaintea clipei hotărâtoare.

Pentru a se rupe de toate acestea, pentru a putea gândi clar, Neacșu privi spre al doilea etaj al clădirii din față. Acolo, cu mâna pe maneta de comandă, cu ochii ațintiți asupra ecranului de reacție, se găsea Toma Alexandrescu, „omul soluțiilor exacte“. Toma aștepta semnalul; toți cercetătorii așteptau semnalul. Trecuseră două secunde peste ora stabilită. Trebuia să înceapă, trebuia...

Cu o întârziere de două secunde și trei zecimi, semnalul începerii operațiilor fu lansat. Conform programului, se pusese în funcțiune, simultan, sursele de radiații și aparatele de control al reacțiilor biologice. Aparatele automate de filmat înregistrau pozițiile și mișcările animalelor. Instrumentele de explorare biochimică de la distanță (bazate pe recepția semnalelor de la atomii marcați introduși în organism o dată cu alimentele) urmăreau transformările din sângele și organele animalelor, tratate în prealabil cu substanțe radioprotectoare. Mașinile de calcul integrau și trasau curbele de variație a concentrației în acizi dezoxiribonucleici.

Totul se repetă ca în experiențele anterioare și potrivit prevederilor cuprinse în planul inițial.

Efectul dozelor progresive de radiații era compensat de substanțele radioprotectoare. Reacțiile biochimice din sângele și țesuturile animalelor decurgeau aproape normal.

Cercetătorii urmăreau înfrigați evoluția curbelor de pe ecranele înregistratoarelor. Florea gusta un amestec de bucurie intensă și curiozitate.

Dar cu două minute înainte de a se fi dat semnalul de încheiere a operațiilor, pe ecrane începu un dans dramatic al curbelor. Efectul fu catastrofal. 70% din animalele supuse experienței fură lovite de efectul actinic letal. Se prevedea moartea lor în curs de câteva ore, din pricina radiațiilor radioactive.

Ședința colectivului de conducere a cercetărilor, prezidată de profesorul Mureșan, avu loc îndată după terminarea experienței. Se luă hotărîrea de a se suspenda lucrările pe o durată nedeterminată, pînă vor fi lămurite cauzele perturbațiilor.

Această hotărîre fu comunicată corespondenților agențiilor de presă, fără nici o lămurire suplimentară.

Cererea lui Franz Werner de a se experimenta pe el — în aceleași condiții — protecția antiactinică fu respinsă categoric. Profesorul îl măsură pe Franz din cap pînă în picioare, înainte de a-i șuiera printre dinți:

— Ai greșit adresa și epoca, tinere. Îți amintesc că sîntem la sfîrșitul mileniului II, într-o țară socialistă. N-avem energii omenеști de risipit. Nu ești fluture, ci cercetător științific. Nu ne interesează gesturile hazardate, ci actele gîndite. Problema e pusă. Ne interesează soluția.

Franz avusese de gînd să desfășoare o pledoarie pentru ideea lui, dar tonul directorului îl făcu să înțeleagă că orice stăruință era de prisos.

CAPITOLUL IV

EFACT IN INFRAROȘU

În luna iunie avea să se țină la Paris Congresul de fizică biologică aplicată. Toma Alexandrescu, Franz Werner și Laura Oprișan făceau parte din colectivul de fizicieni, fiziologi, medici și pedagogi care pregăteau, sub conducerea profesorului Constantin Mureșan, materialele pentru acest congres.

Toma avea de redactat lucrarea „Metoda biofizică de tratare a înapoițiilor mintali“. Era prima lui comunicare internațională.

Cercetarea metodelor de protecție împotriva radiațiilor, la care participase, forma unul dintre punctele referatului său. Dacă și această experiență ar fi dat rezultate pozitive, cercetătorii romîni ar fi putut prezenta în fața congresului și perspectivele rezolvării celei mai complicate probleme a tratării înapoițiilor mintali: consolidarea efectului tratamentului. Era dureros ca, fiind convins de valabilitatea metodei,

să fii obligat să spui: „Experiențele pe grupe mari de animale n-au confirmat...”

Pe masa de lucru a biofizicianului Alexandrescu se îngrămădeau sute de fișe cu rezultate, planuri de redactare și indicații scrise ale profesorului Mureșan.

Ca să nu fie tulburat de nimeni, Toma puse în funcțiune automatul de izolare a apartamentului. Când cineva suna la ușă, dinăuntru nu se auzea țîriitul, iar vizitatorul primea răspunsul stereotip al automatului: „Toma Alexandrescu nu este disponibil”, „Toma Alexandrescu nu este disponibil”. În asemenea condiții, chiar și „Titanul” se lăsa păgubaș.

Televizofonul răspundea invariabil: „Nu deranjați”, „Nu deranjați”...

Astfel izolat de lume, Toma lucra cu îndârjire, clasificînd materialul, extrăgînd datele esențiale, sistematizîndu-le. De zeci de ori revenea asupra unei idei și asupra locului ei în ansamblul referatului. Lucrarea trebuia să reziste nu numai discuțiilor de la congres, dar în primul rînd cercetării atente a „Tigrului” și mai ales, o! mai ales, examinării critice a „Titanului”.

Parcă-l auzea pe matematicianul Victor Grozea exclamînd la răsfoirea referatului: „Exprimare neriguroasă, pigmeule”, „Basmе de adormit copii”. Și nu i-ar fi trăsmit prin minte să definitiveze lucrarea înainte de a-l consulta pe Victor Grozea. „Proba Grozea” era proba de foc a controlului matematic.

Timp de 48 de ore, cît își fixase Toma pentru elaborarea finală, nimeni n-a putut intra cu el în comunicare directă sau indirectă.

*

În laboratorul directorial al Institutului de fizică biologică, profesorul Constantin Mureșan stătea la uriașu-i birou, iar în fața lui, pierdut într-un fotoliu imens, Victor Grozea. „Tigrul” îl considera ca pe unul dintre cei mai dotați matematicieni ai tinerei generații.

Profesorul îl chemase după primirea unei comunicări de la astrofiziciana Sien-Lu. Cercetătoarea chineză lucra de cîțiva ani la un studiu despre coroana solară. Ea folosea pentru examenul coroanei niște filme speciale sensibile la radiațiile

infraroșii. Pe miile de metri de peliculă cinematografică dezvoltată, ea observase de trei ori o variație ciudată a intensității radiației. Fenomenul ar fi putut să fie atribuit unui obiect cosmic care — în momentul cinematografierii — s-ar fi găsit în conjuncție cu Soarele, adică s-ar fi interpus între Soare și aparatul de filmat. Era un fel de eclipsă cu intensificarea radiațiilor infraroșii. Pata de pe peliculă era prea mare și prea perfect conturată pentru a fi atribuită unui meteorit în trecere accidentală. Apoi cele trei reveniri, la interval de 9 zile, erau destul de apropiate, așa că era exclusă posibilitatea repetiției unui fenomen accidental.

Cercetătoarea Siên-Lu își trimitea în mod curent rezultatele cercetărilor pe adresa profesorului Constantin Mureșan, care fusese șeful ei de catedră la Institutul de fizică aplicată din București.

Profesorul puse în fața lui Grozea, pe masă, scrisoarea cercetătoarei chineze, copiile filmului și schița de localizare.

— Cred, Victore, că aici e o treabă pentru tine.

(Grozea era unul dintre pușinii colaboratori care se bucurau de privilegiul de a-și auzi numele mic rostit de maestru.)

— Să încerc analiza...?

Profesorul întrerupse întrebarea lui Grozea:

— O, nu. Nu cred că este posibil să rezolvăm problema doar din condei. M-am gândit la iminenta ta instalare pe satelitul-fix sovietic, pe „Microtellus 4“. Cred că merită să urmărești atent fenomenul semnalat de Lu. De altfel, pe „Microtellus 4“ vei avea prilejul să colaborezi cu ea.

(Grozea roși, muștrîndu-se că nu surprinsese la timp intențiile „Tigrului“, dar și de plăcere la gândul că tocmai el a fost ales pentru o treabă ca asta.)

Profesorul era cu arătătorul pe pata abia vizibilă de pe peliculă:

— Trebuie urmărită cu stăruință variația fenomenului. Și subliniez: nu-i vorba numai de o problemă de matematică. Simt aici ceva mult mai complex.

— Fiți sigur că..., îngăimă Grozea.

— Sînt sigur, Victore.

*

Ieșit din laboratorul directorului, Victor Grozea străbătea străzile fără să vadă pe nimeni. Murmura: „Efect în infraroșu“, „Efect în infraroșu“. Visul unei descoperiri epocale îl înaripa. Parcă vedea undeva imprimat: „Efectul Lu-Grozea-Mureșan“. Nu, nu chiar așa: „Efectul Lu-Mureșan-Grozea“. Trecătorii pe care-i întâlnea nu mai erau astăzi supărător de înalți. Matematicianul se simțea invadat de limpezimea văzduhului primăvărat. Și i se păru aproape firesc să fie luat la braț și din dreapta și din stînga. Erău Franz și Laura. Îl zăriseră de departe pe Victor și, bănuindu-l pierdut în cerul infiniților de ordin superior, hotărîseră să-l readucă pe pămînt prin atingerea lor.

Fără nici o introducere, Franz relău convorbirea de la Snagov.

— Gata ecuația dragostei și soluția matematică a sintezelor celulare?

— Încetează cu răutățile, Franz, spuse Laura. Noroc, Victore!

— Noroc, eroilor! Și nu te teme, Laura, n-am de gînd să intru în turbinaea spiritelor lui Franz. Pentru mine e prea strîmtă. Încotro?

Laura era plăcut surprinsă de calmul și siguranța lui Victor. În ochii săi juca un licăr de triumf. Și nimic din privirea de atunci, de pe terasă. Figura lui, de obicei frămîntată, era destinsă.

Răspunsul Laurei veni cu o mică întîrziere:

— Franz vrea să mă convingă să-l luăm cu asalt pe Toma.

— Atac și eu fortăreața.

— Perfect, e destul să vorbești tu, că zidurile cetății se vor și prăbuși, spuse Franz.

— Va fi suficient magnetismul spiritului tău, Franz. Sau, în orice caz, unda celei de-a treia prezențe.

Laura nu reacționează la gluma stîngace a lui Grozea.

— Răi mai sîntem, copii. El muncește și noi, ca niște pierde-vară zgomotoși, venim să-i tulburăm liniștea. Cine știe ce analize complicate efectuează el pe materialul adunat.

— Geniul nu face analize, decretă Franz.

— Inversa, în orice caz, nu este un adevăr, ripostă Laura.

— Ba, dacă inversa ar însemna marea sinteză...

— Mă sperii, Franz! Nu cumva ne pregătești surpriza unei „mari sinteze“?

— Nici o grijă, Laura. Renunț în favoarea altora și asta numai pentru că nu aspir la poziția singulară a omului ieșit din comun.

— Dar la ce aspiri tu, modest pigmeu? întrebă Grozea.

— La eliberarea de orice urmă de prejudecată, „Titanule“. Prejudecățile ne împing spre prăpastia ridicolului. E singura prăpastie de care mi-e groază.

Suna aproape grav ceea ce spunea Franz.

Ajunseseră la marea turnantă a magistralei 23 August. Trenbulul îi ducea spre centura II. După două minute urcau spre aleea castanilor unde locuia Toma.

*

Cînd sună la ușa de intrare, Laura avu o ușoară strîngere de inimă, auzind vocea indiferentă a automatului:

— Intrați, sînteți așteptați.

În spatele ei, Franz declamă:

— Au căzut zidurile numai la atingerea delicată a unui deget.

Intrară cu toții în apartamentul lui Toma. Pretutindeni domnea o ordine desăvîrșită. „Parametrul Toma“ — numea ironic Franz această meticuloasă aranjare a bibliotecii personale, a covoarelor, a mobilelor.

Primul oaspe al lui Toma, cel în fața căruia s-a deschis intrarea blocată, de îndată ce s-au scurs cele 48 de ore, era Florea Neacșu.

Prezența lui Florea determină cursul discuțiilor spre problema perturbațiilor intervenite în cursul experienței nr. 27.

Toma elaborase o ipoteză personală cu privire la cauzele eșecului. O exprima acum pentru întia oară.

— Am notat unele date, spuse el, care m-au condus la o presupunere prea hazardată pentru a fi supusă analizei într-un grup mai larg. În fața voastră însă m-aș putea încumeta s-o formulez. Iată faptele: majoritatea animalelor care au scăpat neatinse se găseau — în timpul experienței — sub terasă, protejate deci împotriva radiațiilor cosmice, dar în raza de acțiune a emițătoarelor noastre.

— Ipoteza cosmică..., făcu ironic Grozea. Nu înțelegi că intensitatea...

— Lasă-l să continue! îl muștră cu oarecare bruschețe Neaeșu.

— Așadar, reluă Toma, animalele adăpostite împotriva unei radiații venite de sus s-au comportat normal. În al doilea rând, este exclus ca excesul de raze gama înregistrat să provină de la sursele noastre. Am recontrolat toate punctele de emisie și toate înregistrările. Totul apare ca o perturbație cu sursă externă. Și, în sfârșit, relatarea Laurei...

— Dar despre ce relatare-i vorba? întrebă Grozea.

— Crezi, Toma, că... are într-adevăr vreo legătură? spuse Laura.

— Bănuiesc. Recunosc că este puțin probabil, foarte puțin probabil, dar în nici un caz exclus. Încearcă să repeți. Este oricum interesant să verific dacă am notat exact.

Și Laura reproduse frântura de discuție auzită pe lungimea de 10,00 m. Franz zîmbea. Era gata, ca de obicei, să plaseze o ironie, dar privirea Laurei dizolvă intențiile lui caustice.

Toma își reluă expunerea.

— Pe aceste elemente s-a clădit presupunerea mea, pe care n-aș îndrăzni deocamdată s-o comunic altora: un grup de indivizi interesați să compromită experiențele noastre emit radiații perturbante într-o anumită fază a operațiilor. Recunosc insuficiența datelor și, dacă vreți, absurditatea legăturii pe care am făcut-o între întâmplarea relatată de Laura și celelalte elemente. Știu că probabilitatea unei asemenea legături este mai mică de unu la un milion, dar cele ce s-au petrecut la experiența nr. 27 pledează în favoarea ipotezei mele.

Niciodată nu puteai ghici după înfățișarea lui Florea Neaeșu acordul sau dezacordul lui. Colegii îl porecliseră „Impenetrabilul“. El lăsă să se scurgă câteva secunde de tăcere. Apoi spuse ca într-o doară:

— Mi se pare că mai este de luat în considerare un element.

— Care anume? întrebă de data asta Toma.

— În cursul experienței am primit ca de obicei comunicările Comitetului de meteorologie. Printre datele comunicate am putut observa o cifră ușor scăzută a radiației cosmice.

Franz fluieră a mirare.

Toma scoase din sertarul biroului său câteva reviste englezești. Și arată celorlalți niște articole însemnate de el cu roșu.

Unele reviste și emisiuni ale posturilor din lumea capitalistă reeditau — sub titlul pompos de „informație științifică neconfirmată” — povestea despre recepționarea unor semnale din partea unor ființe extraterestre. Lipsite de viață afectivă, dar capabile să folosească surse de energie cosmică pentru a acționa conform concluziilor lor „strict raționale”, aceste fapte extraterestre ar interveni în acțiunile de pe Pământ. Din păcate, nu există încă mijloacele necesare pentru detectarea acestor acțiuni. În concluzie, explicația multor fenomene „neexplicabile” din economia și viața socială a oamenilor de pe Pământ ar putea fi găsită în intervenția acestor ființe cosmice.

De absurditatea acestor povești — care înviau zcii antichității îmbrăcându-i în veșminte noi de „emițători de unde” și „colectori de energie cosmică” — erau convingși cu toții. Ele reprezentau obișnuitele metode de difuzare a ineptiilor mistice, încercarea de a îmbrăca în haine mai acătării jalnicele superstiții și prejudecăți religioase. Nu sensul acestor comice divagații pe teme pseudoștiințifice stârnise opoziția lui Victor, ci ideea lui Toma cum că lansarea acestor povești ar fi avut vreo legătură cu experiența nr. 27.

Toma susținea că toate aceste „știri” și „comentarii” erau difuzate pentru a pune pe seama unor monștri raționali extrapământeni ceea ce era de fapt acțiunea unor răufăcători foarte tereștri, instalați pe vreun teritoriu al zonei capitaliste.

Matematicianul se năpusti asupra ipotezei lui Toma.

— Ceea ce susții este absurd. Cine poate fi acest observator „răufăcător”? În ce poziție se poate afla el față de coordonatele locului experienței? Ce precizie atribui inter-

vențiilor lui de la distanță? Trebuie să fim riguroși. Fantazia o fi bună la ceva, dar aici ne trebuie fapte și logică.

— Din nefericire nu-ți pot oferi prea multe fapte, Victore. Și mie-mi plac soluțiile exacte, dar deocamdată ne este necesară o ipoteză de lucru. Iată deci ce cred eu. Dacă emisia prinsă de Laura are vreo legătură cu problema noastră, atunci nu poate fi vorba decît despre un nucleu de observație, aflat pe un teritoriu străin, de unde emite radiații perturbante; drept ecran pentru reflectarea lor ar putea folosi Luna sau un alt corp situat la o înălțime și distanță de noi convenabil alese. Iar faptul că recepția Laurei are legătură cu experiența noastră mi se pare aproape dovedit.

Cele spuse de Toma le dădu prilejul să întoarcă pe toate fețele cuprinsul emisie interceptate de Laura. Toma înscriesese în carnetul său tot ce le relatase Laura.

Dezbăteau sensul probabil al expresiei „Lilly» la puterea minus unu“, făceau tot felul de supoziții asupra naționalității misterioșilor emițători pe lungimea de 10,00 m, asupra sensului inițialei C.

În focul discuției, Laura adăugă un element nou:

— După întreruperea acelei bizare discuții, au început să fie transmise șiruri de cifre. Erau rostite în grupe de una sau două, cu pauze între ele: 5... 55..., 20... 11... Cred că am auzit aceste cifre.

Grozea era gata să intervină „tare“.

Franz însă îi făcu semn să tacă, deoarece observase intenția lui Florea de a-și exprima și el părerea.

— „Tigrul“ așteaptă de la noi soluția problemei, spuse ciberneticianul. Mi se pare încă prematur să ne lansăm în discuții contradictorii, cînd ne găsim încă pe un punct de plecare atît de slab conturat. Singurul lucru pe care l-am avea de făcut, pînă după congres, este să ne comunicăm reciproc orice observație care ni s-ar părea legată de fenomenul perturbațiilor. De acord, Grozea?

— Perfect de acord, răspuse Franz în locul lui Grozea. Iar pentru momentul solemn al despărțirii noastre propun un păhărel de Segarcea.

Cîteva clipe, Grozea păru absent. Ghiceai în tăcerea lui, în fuga luminilor din ochii săi urmărirea unui gînd anume. Și deodată izbueni:

— Vom găsi soluția, pigmeilor!

Dar nimeni nu sesizase hotărîrea și siguranța ciudată din vocea lui Grozea, acoperită de sunetul cristalin al paharelor *eioenite*.

CAPITOLUL V

OMUL CU 10 MILIREMI *

Biologi, fizicieni, chimiști, fiziologi, medici, pedagogi, psihologi și matematicieni din 68 de state participau la congresul din capitala Franței.

Profesorul Sicard de la Sorbona, ale cărui lucrări în domeniul biochimiei sistemului nervos erau cunoscute în lumea întreagă, fusese ales, în unanimitate, președinte al congresului.

În cuvîntul de deschidere a lucrărilor, Sicard, după ce prezentă participanților o schiță a dezvoltării fizicii biologice, se opri la obiectul lucrărilor congresului:

„Am depășit pragul cunoașterii fenomenelor ce se petrec în celula nervoasă. Colaborarea savanților din lumea întreagă a dat cercetărilor acel ritm care ne-a făcut să elucidăm multe enigme ale fiziologiei sistemului nervos. Doar cîteva decenii au trecut de cînd am început să folosim în cercetarea țesuturilor microscopul electronic, roentgenografia și izotopii radioactivi. Sînt mai puțin de zece ani de cînd sondele cu semiconductori ne transmit variațiile energetice ce se produc în organismele vii, de cînd dinamica transformărilor fizico-chimice, care stau la baza interacțiunii dintre circuitul nervos și hormonal, nu mai este o *terra incognita* **.

Pornind de pe aceste baze, ofensiva internațională a oamenilor de știință a cunoscut victoriile ce vă sînt cunoscute în do-

* Rem — unitate a debitului de radiație radioactivă (*n.a.*).

** Pămînt necunoscut (în l. latină).

meniul teraputicii. Formele de cancer rebele la tratamentul biochimic sînt acum cazuri singulare; îmbătrînirea înainte de vreme se vindecă astăzi în toate clinicile moderne. După rezolvarea definitivă a problemei epilepsiei a venit timpul să atacăm frontal maladiile sistemului nervos, care mai mențin în infirmitate milioane de oameni.

Și, în sfîrșit, a venit vremea să ne strîngem forțele, pe plan internațional, pentru a generaliza aplicațiile științei capabile să amelioreze condițiile de viață ale umanității. Sute de milioane de oameni din Africa, America de Sud, India și chiar din S.U.A. mai suferă de pe urma efectelor unei sub-alimentații și ale unei oboseli acumulate de generații. Astăzi, cînd se aplică acordul de dezarmare generală, uriașele fonduri de rezervă de care dispun statele mari fac posibilă o vastă ofensivă împotriva tuturor bolilor care mai rod omenirea.

Congresul nostru încearcă să pornească această nouă ofensivă.

Îmi veți îngădui să mă consider — la 70 de ani — destul de tînăr pentru a participa împreună cu dv., de pe întîia linie a frontului, la această bătălie“.

Referatul comun sovieto-indian cu privire la efectele îndepărtate ale radiațiilor radioactive stîrni discuții pașionate.

Biochimiștii puneau întrebări amănunțite cu privire la metodele folosite pentru studierea pe viu a schimbărilor în compoziția protoplasmei.

Biofizicienii făceau observații cu privire la noile metode de măsurare a transferului de energie * pe nervii activi și pe cei în stare de odihnă și cereau mereu alte amănunte în legătură cu înlocuirea legăturilor nervoase prin semiconductori organici de sinteză **.

* Transportul energiei, pe care organismul o primește de la mediu, în interiorul celulelor și de la celulă la celulă (*n.a.*).

** Substanțe organice sintetizate în laborator care pot îndeplini — datorită structurii lor electronice — diferitele funcțiuni de amplificare, redresare și modulare a curenților pe care le îndeplinesc tuburile electronice sau semiconductorii de germaniu și siliciu (*n.a.*).

La rîndul lor, matematicienii-calculatori cereau lămuriri cu privire la noua mașină de dimensiuni minuscule descrisă în cadrul referatului și cu ajutorul căreia puteau fi interpretate rezultatele măsurărilor biofizice.

Doisprezece cercetători sovietici și indieni, reprezentanți ai grupului care efectuase lucrarea, răspundeau la întrebări, aduceau completările cerute, expuneau noile probleme ivite în cursul muncii lor și planul cercetărilor viitoare.

Toemai cînd profesorul Sicard se pregătea să încheie dezbaterile în jurul referatului, s-a înseris la cuvînt o femeie. Avea cam 30 de ani. În felul în care-și începu intervenția, în tonul și glasul ei era ceva neplăcut, poruncitor.

Se anunțase la cuvînt sub numele: dr. Karin Celsing.

*

Toma Alexandrescu se oprise în fața unui tablou din holul de la parter al clădirii în care se desfășurau lucrările congresului. Pe lingă el trecu un bărbat cu părul cărunt, înalt, puțin adus din spate, îndreptîndu-se spre scările ce duceau în aula centrală.

Biofizicianul român porni și el spre aulă. Toemai dădea să urce scările, cînd omul de adineaori ajunsese în fața ușii. Toma se opri o clipă, observînd că necunoscutul dinaintea lui privește iscoditor în preajmă. Apoi individul se opri în fața unuia dintre contoarele de radiații în funcțiune, din grupa aparatelor expuse de fizicienii englezi. Omul mișcă ușor brațul în fața contorului și stăruie în repetarea acestui gest. De jos, de unde se găsea, Toma putu să vadă că becul aparatului de numărat particule radiante se aprinde semnalizînd alarma. Intrigat, urcă iute treptele, cu gîndul să-l urmărească pe acest om. Citi, în trecere, pe înregistratorul contorului: 10 miliremi. Îl descoperi ușor în aulă. Stătea rezemat de balustrada balconului, privind pe deasupra oamenilor, scena, sala. Chiar din poziția aceea se putea observa că are un tic ciudat: un fel de convulsie a umărului. Blond, cu părul răvășit, cu figura mobilă, slab și înalt, omul părea

frământat și izolat de lume. Toma îl urmări mai tot timpul. Nu-l văzu niciodată adresându-se vreunui vecin; nici în fumoară nu vorbi cu nimeni. Doar o femeie destul de tinăra se apropie de el, la un moment dat, și începu să-i șoptească din când în când câte ceva.

Cine era acest om? Din ce țară venise? Toma se așeză în partea opusă a balconului, astfel încît să-l poată privi din profil. Avea o înfățișare de nordic.

Părea prea puțin interesat de cele expuse la tribună. Nu sublinia cu nici un gest acordul sau dezacordul său. Cînd frumusețea vreunei idei exprimate și aprobarea unanimă încălziau sala și stîrneau aplauze vii, el nu bătea din palme. Uneori doar, ca un fel de ripostă la vreo expresie a referentului sau la vreo reacție a sălii, convulsia umărului i se accentua.

Fascinat de strania mască a necunoscutului, Toma nici nu băgase de seamă că vecina acestui om luase cuvîntul. Deodată însă, în tăcerea gravă a sălii, auzi:

— ...Independența în concepții, independența în acțiune a grupului de cercetători pe care-l reprezint îmi îngăduie să-mi exprim un punct de vedere liber de constrîngerea vreunei organizații statale.

Apoi, cu un accent de ură abia camuflată de formulele reci pe care le folosea, vorbitoarea începu să critice referatul sovieto-indian. Toma sesiză freamătul dezaprobator al întregii săli. După cîteva banale considerații de statistică biologică, dr. Karin Celsing atacă tema centrală a referatului:

— Efectul nociv al radiațiilor pe care le produce exploziile nucleare îndepărtate de zonele locuite este cu totul neînsemnat față de efectul degenerescenței naturale a speciei umane. Din o mie de monștri născuți, cel puțin 998 s-ar fi născut chiar dacă n-ar fi avut loc nici o explozie nucleară experimentală. Fenomenul la care asistăm este accelerarea naturală a procesului de degenerare a rasei umane și nu pretinsul efect al radiațiilor nocive asupra eredității...

...Cu privire la problema înapoițiilor mintali, care formează obiectul unui referat anunțat, ne vom spune de pe acum părerea...

...Vorbiți despre datoria societății față de invalizii fizici și psihici, de obligațiile omului normal față de omul scos din rîndurile societății în care se naște. Nu există nici un sens rațional într-o astfel de morală. Ce alt obiectiv poate avea societatea decît propria sa existență și dezvoltare? Ce alt sens se poate descoperi în morală fiecărei societăți în parte și a întregii societăți în ansamblul ei?

Efortul pentru menținerea invalizilor nu are nici o justificare rațională. Pentru ei și pentru societatea care-i menține, acțiunea de conservare și de cultivare a debilizilor mintali, a deficienților sau întîrzițiilor este la fel de absurdă. Eutanasia * este singura soluție rațională.

Ca toți cei care luau cuvîntul în completare sau la discuții, Karin Celsing vorbise de pe locul ei, la microfonul individual al fotoliului. Tăcănitul de deconectare a microfonului vestea că și-a încheiat intervenția.

Reacția participanților nu se manifestă imediat. Trecură cîteva clipe de tăcere concentrată.

Simțeau în atmosfera sălii un protest gata să se reverse peste reținerea obișnuită a oamenilor de știință. Sicard fremăta pe scaunul prezidențial. S-ar fi ridicat de la locul său și ar fi dat glas miniei și indignării, dar era președintele congresului.

Căută o soluție mai potrivită. Cumpăni în cîteva clipe toate posibilitățile. Și, inspirat, bătrînul profesor se opri la hotărîrea de a opune acelor idei antiomane unul dintre referatele cele mai limpezi, care tratau problema celor scoși din rîndurile societății.

— Cel mai adecvat și eficace răspuns la afirmațiile bizare ale doamnei dr. Celsing socot că este referatul oamenilor de știință romîni.

* Ideea antiumană de a ucide pe incurabili sub pretextul curmării suferințelor lor și însănătoșirii societății. Această „concepție” a stat la baza odioaselor crime ale hitleriștilor (n.a.).

Toma Alexandrescu fu chemat la tribună pentru a vorbi în numele delegației române. Surprins, el avu o clipă senzația că nu va fi în stare să pronunțe nici o frază. Totuși, pe măsură ce se apropia de tribună, gândurile i se limpezau. Când ajunse sus aruncă o privire asupra sălii și nu putu distinge decît figura absentă a nordicului și chipul de o frumusețe rece, sfidătoare al femeii care vorbise. Nesiguranța și emoția dispărură de la primele cuvinte.

Toma nu intră direct în subiectul referatului său.

— Îngăduiți-mi să mă opresc o clipă la cele ce s-au afirmat aici. Ipoteza degenerescentei naturale a speciei umane mi se părea că e de mult îngropată în cimitirul vechilor prejudecăți. Doctorița Celsing, ale cărei lucrări n-am avut pînă acum prilejul să le citesc, încearcă azi să invoce spectrul acestei inumane ipoteze. Nu voi încerca să analizez premisele pe care oponenta își întemeiază concluziile. Oricît ar fi de „ispititoare“ perspectiva degenerării ce ni se oferă, mie personal mi se par mai interesante rezultatele măsurărilor, datele experimentale, concluziile teoretice sănătoase și lupta pentru viață. Efectele tragediilor de la Hiroșima și Nagasaki, exploziile subterane din America nu sînt cunoscute domnei Celsing? Nu-i sînt suficiente jertfele inutile și absurde de pînă acum?

Am încercat să-mi explic determinantele extraștiințifice ale ipotezei expuse. Și am ajuns, domnilor, la singura explicație posibilă. Doctorița Celsing se referă, probabil, la cei care nu s-ar sfii astăzi, după atîția ani de la acordul internațional cu privire la încetarea experiențelor nucleare, să înceapă serii de explozii nucleare pe Lună și pe planete. Da, domnilor. Aceștia sînt într-adevăr niște degenerați. Dar ei sînt prea puțini la număr pentru a permite generalizarea, doctore Karin Celsing. Cred că de ei nu trebuie să ne ocupăm la acest congres. Este o formă de alienație mintală cu implicații politice, față de care alte mijloace decît cele din arsenalul nostru sînt eficace.

Aplauze călduroase subliniară acordul sălii.

Așteptînd să se facă liniște, Toma se uita la Karin Cel-sing și la omul de lîngă ea. Nu se înșela: omul cu figura nor-dică îl privea la rîndu-i. Ticul său nervos dispăruse.

Referentul trecu la subiectul comunicării.

Ideile strict înlănțuite, expuse pe puncte se îmbogățeau cu o vibrație de participare personală, care solicita atenția ascultătorilor. Biofizicianul privea tot mai rar la textul din fața lui. Întorsese o singură dată o foaie a manuscrisului. Incepu să vorbească liber. Nu omitea nici un argument, nici o dată cifrică, nici un rezultat experimental. Și totuși expunerea avea ceva înaripat. Toma vorbea despre institutul experimental de pe malurile Snagovului, despre copiii veniți acolo din toate țările lumii și despre efectele tratamentului biofizic asupra acestor bolnavi, ce păreau condamnați la o existență animalică. Descria cazuri de transformări uluitoare.

Pe ecranul sălii se desfășurau ilustrațiile cinematografice ale cazurilor descrise de vorbitor. Mame mute de durere în fața unor copii inerti; aceiași copii jucîndu-se și dansînd, lucrînd la mașini de calculat. Ochii fericiți ai unor mame...

Copii cu priviri rătăcite, apucînd nesigur obiectele. Aceiași copii transfigurați, vii, lovind cu precizie mingea sau acordîndu-și vioara.

În fața sălii se desfășura, în imagini și cuvinte, un film al zămislirii bucuriei prin știință.

Propunerea de rezoluție ce cuprindea ideea de a se realiza un mare institut internațional de tratare și reeducare a înapoiaților mintali, pe teritoriul internațional prevăzut pentru experiențele de terapeutică a bolilor sociale, suna ca un apel adresat umanității, ca o chemare la întrecere a tuturor forțelor creatoare ale oamenilor de știință de pretutindeni:

„Să folosim mijloacele pe care le avem, să ne unim eforturile pentru ca acestor copii, pe care boala i-a condamnat la o viață subumană, să le dăm fericirea de a simți fiorul înțelegerii, al cunoașterii și al creației“.

Minute în șir durară aplauzele. Emoționată, convinsă, cucerită, sala își exprima călduros adeziunea.

Cuasiunanimitatea voturilor pentru rezoluția propusă de referentul român era răspunsul clar pe care membrii congresului îl dădeau nu numai referatului ținut de Toma Alexandrescu, ci și intervenției doctoriței Karin Celsing.

Reprezentanții delegațiilor științifice se angajau să pună la dispoziția Institutului internațional „Orizonturi” toate metodele terapeutice elaborate în cadrul fiecărei țări participante.

În cuvîntul de închidere a ședinței din ziua aceea, profesorul Sicard aminti delegaților de vechii pionieri francezi ai luptei pentru educarea înapoiților mintali. El pomeni de doctorul Ytard din Provence, care și-a închinat cinci ani din viață pentru a smulge din inerție pe „sălbaticul din Aveyron” *, de Edouard Seguin și de întreaga pleiadă de pedagogi care au încercat în secolul al XIX-lea să ducă o luptă peste puterile epocii lor. Sicard felicită din inimă pe Toma Alexandrescu, care „a prezentat în mod sistematic mijloacele care pot transforma visul vechilor pedagogi într-o realitate”.

Deși simțea că-l năpădește un val cald de emoție, Toma observa mișcările celor două personaje. Se îndreptau spre ieșire. Treceau pe lângă el. Femeia îl privea. Ea se întoarse spre partenerul ei. Pronunțase un nume. De unde-i venea lui Toma ideea că știa acest nume, deși nu-l auzise bine? Numele-i suna în urechi. Toma făcea eforturi să-și amintească: Walmer... Walter...

Nu mai putea gândi la nimic altceea. Hotărî să se ducă la secretariatul congresului pentru a consulta lista participanților... Deodată însă, ca și cum s-ar fi așezat într-o ordine potrivită niște fragmente risipite ale unui desen, în mintea lui Toma se ivi numele căutat: Almer. Și întâlnirea cu Laura, povestirea ei despre emisia radiofonică întreruptă: „Lilly» la puterea minus unu... pericol, Mister Almer...”.

* Numele dat unui copil de 12 ani găsit în pădure (unde trăise printre animale, de la începutul vieții sale) și asupra căruia doctorul francez Ytard făcuse, la începutul secolului al XIX-lea, primele experiențe de educare a înapoiților mintali (n.a.).

Toma nu se îndoia sau nu mai voia să se îndoiască de legătura dintre acest Almer și perturbațiile ivite în cursul experienței nr. 27. Dar avea nevoie de confirmări. Orice informație suplimentară putea să-i fie de folos. Trebuia să-i avertizeze pe cei de la București, să le transmită tot ce ar fi putut contribui la descoperirea sursei perturbațiilor.

Seara, într-un grup la bufet, doi medici psihiatri vorbeau despre cineva care prezenta certe semne de nevroză actinică. Un corespondent american, care-și sorbea lîngă ei whiskyul, începuse să facă o ciudată reclamă personajului... „un geniu al tehnicii, domnilor... un Edison modern“.

Biofizicianul român se interesă despre cine se purta discuția.

— Despre Kurt Almer, domnule, cunoscutul ciberneotomist...

*

În aceeași zi, Toma vorbi cu Florea la televizofon pentru a-l chema la Paris și pentru a-i confirma bănuiala în legătură cu ciudatul Almer. Congresul avea să mai dureze trei zile, și în acest răstimp ei doi ar fi putut acționa într-un fel pentru a descoperi elemente noi. Intrarea în comunicare directă cu acest Almer li se păru amîndurora mijlocul de a pătrunde în miezul chestiunii. În calitatea lui de cibernețician și conducător al experienței nr. 27, Florea era omul cel mai indicat. Urma ca el să discute cu profesorul Mureșan și să-l convingă de oportunitatea plecării la Paris, obținînd pentru aceasta o delegație de participare la lucrările congresului. Între timp, Toma avea să încerce să afle mai multe despre Almer.

Cînd Florea îi expuse profesorului Mureșan tot ce aflase și intenția de a pleca imediat la Paris, el nu întîmpină nici o rezistență. Profesorul nu mormăi: „Asta-i treaba altora, noi nu ne ocupăm de anchete, facem cercetări“, așa cum se așteptase Florea. Dimpotrivă. „De data asta — spuse Mureșan — este bine să încercăm totul, chiar dacă e vorba de a înfrunta riscuri personale“.

Uimit de acest efect al informării lui și amuzat de reacția tinerească a „Tigrului“, Florea se încumetă să întrebe:

— Ce vă face să atribuiți bănuielilor lui Alexandrescu atita pondere și să fiți atît de repede de acord cu noi?

În loc de răspuns, profesorul cotrobăi puțin prin sertarele biroului la care se afla și scoase o fotografie pe care o puse în fața lui Florea. Reprezenta un grup de femei și bărbați așezați în jurul unei mese ovale. În colțul din dreapta sus, o însemnare cu cerneală: „Geneva“ și o dată calendaristică. Dintre cei 14 oameni din fotografie, Florea îl recunoscu doar pe Mureșan.

— Pe omul de care-mi vorbești îl cunosc foarte bine. Vezi în partea stîngă a mesei un grup de trei; pe cel din mijloc îl cheamă Kurt Almer, iar femeia de lingă el este asistenta lui. După cum vezi, m-am întîlnit pentru ultima oară cu acest om acum trei ani la Congresul de la Geneva. Nu avea păr cărunt pe atunci. Era un fizician multilateral, printre altele un priceput constructor de mașini cibernetice. Îmi aduc bine aminte de comportarea lui bizară la lucrările congresului. Timp de două zile fusese prezent și activ la toate ședințele, uimindu-ne pe toți prin finețea observațiilor, prin rapiditatea cu care se orienta în temele dezbătute și mai ales printr-o extraordinară ușurință de a trece de la aspectele teoretice la cele practice, de proiectare, construcții și măsurare. A treia zi însă, aproape că nu-l mai recunoscurăm. Părea departe de tot ce se petrece în jurul său. Se așeza ca un automat la locul lui și nu scotea un cuvînt. Da! Îmi amintesc perfect de această uluitoare transformare de la o zi la alta. Părea că nu mai sesizează nimic, că totul trece pe lingă el fără să stîrnească nici o reacție.

După lucrările de la Geneva, n-am mai auzit nimic despre omul acesta cu care fusese în corespondență înainte de congres. N-am mai primit nici un răspuns la comunicările științifice pe care obișnuiam să i le trimit. N-am mai citit nicăieri nimic de el și nici despre el. Astăzi aud din nou de la voi numele Kurt Almer. Ținînd seamă de împrejurările în care-și face apariția, este atît de improbabil să fie vorba

de altcineva, încît nici nu merită să luăm în considerare o astfel de ipoteză. Și dacă este același Kurt Almer, presupunerea lui Alexandrescu începe să-mi pară plauzibilă. E o pistă prea interesantă pentru a nu merge pe ea. Îți faci bagajele și pleci mîine. De formele de plecare mă voi ocupa personal. Nu-ți pot da prea multe indicații. Totul depinde de împrejurările în care vei putea acționa la Paris. Vei stabili cu Alexandrescu modalitățile de lucru. Conțez pe tactul și luciditatea voastră. Dacă este nevoie, faceți și pe detectivii. Nu dați înapoi pînă nu vă convingeți că acest personaj nu are nimic comun cu perturbațiile ivite în lucrările noastre. Iar dacă are ceva comun trebuie descoperite metoda de intervenție și scopul urmărit. Va fi poate greu să cîștigați încrederea acestui om, dar jocul trebuie urmat după toate regulile artei. Nu trebuie să-ți mai spun că orice imprudență ar putea compromite totul.

Pentru a intra în contact cu Almer, folosiți numele meu. Amintiți-i, dacă veți mai avea cui, de excursia prin Alpi, de relația Almer-Mureșan pentru calculul cantității de informații.

Știu că omul lucrează cu substanțe speciale, radioactive, sub acțiunea razelor solare. Urmărește pe această cale auto-transformări cibernetice, sub influența mediului. Nu știu ce utilitate practică ar avea o astfel de auto-transformare, dar oricum, din moment ce te poți întîlni cu radiații radioactive, ia-ți medaliașne, microbaterii și tot ce mai trebuie. Nu mi se pare grijuliu în problemele de protecție acest Almer. Do vadă boala lui actinică...

Pe figura lui Neacșu nu puteai citi impresia pe care i-o făcea comunicarea profesorului. Doar mișcarea abia perceptibilă a pleoapelor și urma unui zîmbet ți-ar fi dat temei să bănuiești freamătul interior și un fel de plăcere stăpînită.

Se scuseră cîteva clipe de tăcere pînă cînd Florea rosti în chip de încheiere:

— Trebuie deci să explorez terenul necunoscut, fără legătură cu spatele frontului.

— Cam așa, cam așa! mormăi profesorul.

(Continuare în numărul viitor)

AȘTEPTĂM ANUL 1999

Un eveniment atât de interesant și mai ales atât de rar (ultima a avut loc în 1816) ca o eclipsă totală de Soare nu putea trece neobservat de cercul nostru de studii științifice.

Cu vreo două luni în urmă, am intrat în fierberea și în emoțiile pregătirilor. În întrunirile sale obișnuite, consiliul de conducere al cercului de studii științifice („C. St. Șt.”) a alcătuit un vast program de cercetare, cuprinzând aproape majoritatea observațiilor ce se pot face asupra acestui fenomen. Dar ne amenința vremea! Atunci am programat 6 bilete de avion, ne-am pus la dispoziție 2 automobile, pentru a lupta din toate puterile cu natura, dacă aceasta ne-ar fi fost răuvoitoare.

Dimineața lui 15 februarie era foarte promițătoare, așa că cele două echipe de observare, formate conform programului, s-au îndreptat spre locurile stabilite. Acestea erau la 6,5 km distanță unul de altul, pentru a se putea profita cât mai mult de golurile plafonului de nori în cazul vremii urite.

Toată aparatura, formată din 4 aparate de fotografiat, două camere fotografice cu distanțele focale de 1,33 m și 0,5 m (ambele construite după un proiect propriu), 3 lunete Galilei, 2 lunete astronomice, 4 termometre etc., a fost instalată cu multă precauție.

Se apropia 8^h 43^m. Cerul era semiînnoțat, dar speram încă într-o înseninare. La un moment dat, s-a făcut senin aproape complet și am hotărât să nu mai folosim observația din avion și să nu mai plecăm cu mașina la Alexandria (unde aveam de gând), deoarece ar fi însemnat să renunțăm la cea mai mare parte a aparatelor pe care nu le puteam transporta. Aceasta a fost o greșeală, întrucât cerul a început să se înnozeze din ce în ce mai tare și n-am putut profita de condiții favorabile. Momentul cel mai important — totalitatea — ne-a găsit sub o impene-trabilă pătură de nori. Am reușit totuși să luăm 39 de fotografii, dintre care 20 color și 19 alb-negru, cu sau fără lunetă (Rugescu D., Nemeș G., Simu M.). Dintre acestea, 18 sînt reușite, surprinzînd Soarele prin spărturi de nori.

Dar observațiile nu s-au rezumat numai la fotografiere — deși aceasta joacă rolul cel mai important. A fost întocmit un grafic al variației temperaturii în funcție de faza eclipsei (Vasilache D.); s-au făcut observații asupra vitezei vîntului etc. (Vasilache D., Zamfiroiu G.). Deși am înregistrat pe bandă de magnetofon deformările emisiunilor posturilor de radio situate la mare distanță, totuși nu s-au observat variații distincte (s-a recepționat un post pe 15 m lungime de undă). De asemenea, observațiile făcute asupra gravitației cu un pendul gravitațional de construcție proprie (Necșoiu D.) n-au dat rezultate valabile.

Fără îndoială, rezultatele sînt mult mai multe, dar spațiul restrîns nu-mi permite să le expun. Cei care doresc să le afle ne pot scrie pentru a colabora în prelucrarea datelor obținute.

Vremea nefavorabilă nu ne-a descurajat; noi așteptăm cu nerăbdare anul 1999, cînd același fenomen va fi vizibil în țara noastră.

VASILACHE DAN

membru al „C. St. Șt.”

al Liceului nr. 1 București

Abonamentele la revista „Știință și Tehnică” și la colecția de „Povestiri științifico-fantastice” se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituții și de la sate, secțiunile de difuzare a presei, precum și de către factorii și oficiile poștale.

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU